

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет радіоелектроніки

Факультет інформаційно-аналітичних технологій та менеджменту

(повна назва)

Кафедра економічної кібернетики та управління економічною безпекою

(повна назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету ІТМ

В. Дорош Володимир ДОРОШЕНКО

(підпис, ім'я, прізвище)

«29» серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Управління економічною безпекою підприємства

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти другий (магістерський)

(бакалаврський, магістерський, освітньо-науковий)

спеціальність С1 Економіка та міжнародні економічні відносини

(код і повна назва спеціальності)

спеціалізація С1.01 Економіка

(код і повна назва спеціалізації)

освітньо-професійна програма

(професійна або наукова)

Економічна кібернетика

(повна назва програми)

Харків – 2025 р.

Розробник(и): Ю.В. Овсюченко, доцент кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою, к.е.н., доцент
(ініціали, прізвище, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою

Протокол від «29» серпня 2025 р. № 1

Завідувач кафедри

(підпис)

Тетяна ПОЛОЗОВА

(ім'я, прізвище)

Гарант освітньо-професійної програми

(підпис)

Тетяна ПОЛОЗОВА

(ім'я, прізвище)

Схвалено методичною комісією факультету ІТМ

Протокол від «29» серпня 2025 р. № 1

Голова методичної комісії

(підпис)

Аліна ШАФРОНЕНКО

(ім'я, прізвище)

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни*	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС* – 4	Вибіркова	
Змістових модулів – 3	Рік підготовки:	
	1-й	1-й
Індивідуальних завдань* :	Семестр	
	1-й	1-й
Загальна кількість годин* – 120	Кількість годин	
	120	120
Мова навчання – українська	Навчальні заняття:	
	1) лекції, год.	
	22	8
	2) практичні, год.	
	18	6
	3) лабораторні, год.	
	-	-
	4) консультації, год.	
	8	10
	Самостійна робота, год.	
	72	96
	в тому числі: КР, год.	
	Вид контролю:	
	залік	

Примітка.

* Відомості з навчального плану.

** Структурна одиниця дисципліни (складається із змістових модулів). Рекомендована кількість модулів дорівнює кількості контрольних точок.

2 МЕТА ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ З ЇЇ ВИВЧЕННЯ

2.1 Мета вивчення дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Управління економічної безпекою підприємства» є вивчення основних понять економічної безпеки підприємства та дослідження актуальних проблем економічної безпеки сучасних підприємств.

Завданням дисципліни є ознайомлення здобувача вищої освіти з теоретичними та практичними основами організації та управління економічною безпекою підприємств як основи протидії загрозам і ризикам їх господарської діяльності та забезпечення сталого розвитку в умовах мінливості та невизначеності зовнішнього бізнес-середовища.

«Управління економічної безпекою підприємства» є вибірковою дисципліною професійної та практичної підготовки освітньо-професійної програми «Економічна кібернетика».

2.2 Результати навчання

За результатом вивчення дисципліни здобувачі повинні:

знати:

- предмет, сутність та зміст економічної безпеки підприємства;
- теоретичні засади економічної безпеки підприємства;
- існуючі загрози економічної безпеки підприємств;
- основні показники стану економічної безпеки підприємства;
- основи планування і організації діяльності щодо забезпечення економічної безпеки діяльності підприємств;
- механізм управління системою забезпечення економічної безпеки підприємств;
- методи забезпечення економічної безпеки підприємства;
- сучасні підходи та технології захисту підприємств від внутрішніх і зовнішніх загроз економічної безпеки підприємств;
- організацію внутрішньої та зовнішньої взаємодії при здійсненні заходів щодо протидії загрозам і ризикам економічної безпеки підприємств;
- правові основи організації комплексної системи забезпечення економічної безпеки підприємств;

вміти:

- розробляти та аналізувати стратегії економічної безпеки підприємства;
- розробляти сучасні механізми протидії погрозам і ризикам економічної діяльності підприємств;

- виявляти та оцінювати існуючі і потенційні загрози економічної безпеки підприємства;
- оцінювати та аналізувати стан економічної безпеки підприємства;
- планувати і проводити ефективні заходи по попередженню або зниженню рівня загроз та ризиків економічної безпеки підприємств;
- розраховувати показники стану економічної безпеки підприємства.

Перелік сформованих компетентностей (відповідно до освітньо-професійної програми):

- загальні:

ЗК1. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК2. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК3. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

ЗК4. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК5. Здатність працювати в команді.

ЗК7. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);

- спеціальні (фахові, предметні):

СК7. Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання.

СК8. Здатність оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

СК10. Здатність до розробки сценаріїв і стратегій розвитку соціально-економічних систем.

Програмні результати навчання (відповідно до освітньо-професійної програми):

РН1. Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем.

РН2. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності.

РН3. Вільно спілкуватися з професійних та наукових питань державною та іноземною мовами усно і письмово.

РН4. Розробляти соціально-економічні проекти та систему комплексних дій щодо їх реалізації з урахуванням їх цілей, очікуваних соціально-економічних наслідків, ризиків, законодавчих, ресурсних та інших обмежень.

РН6. Оцінювати результати власної роботи, демонструвати лідерські навички та вміння управляти персоналом і працювати в команді.

РН7. Обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропоновані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень.

РН9. Приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень.

РН10. Застосовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення у соціально-економічних дослідженнях та в управлінні соціально-економічними системами.

РН12. Обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики.

РН13. Оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.

2.3 Передумови вивчення дисципліни

Передумовою вивчення дисципліни є раніше здобуті компетентності та результати навчання, що перевіряються під час єдиного фахового вступного випробування зі спеціальності на основі Програми предметного тесту з економіки та міжнародної економіки єдиного фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра, затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України від 11.02.2022 № 153 «Про затвердження Програми предметного тесту з економіки та міжнародної економіки єдиного фахового вступного випробування».

Загальна структура предметного тесту передбачає чотири основних розділи: Мікроекономіка, Макроекономіка, Економіка підприємства, Система міжнародних економічних відносин.

3 ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль І.

Основи економічної безпеки підприємства

Тема 1. Об'єкт, суб'єкт та мета дослідження економічної безпеки підприємства. Законодавче регулювання економічної безпеки підприємства

Поняття, сутність, роль і значення економічної безпеки підприємства в системі підготовки магістрів у сфері обліку і аудиту. Мета і завдання дисципліни. Предмет, об'єкт і методи «Економічної безпеки підприємства» як науки. Структура і взаємозв'язки з іншими навчальними дисциплінами, порядок вивчення. Місце економічної безпеки підприємства в структурі економічної безпеки держави. Джерела негативних впливів на стан економічної безпеки підприємства.

Правова основа забезпечення безпеки. Принципи організації захисту підприємства.

Тема 2. Загрози економічній безпеці підприємств

Розкриття взаємозв'язку та взаємообумовленості економічної безпеки підприємства та ефективності його діяльності. Основні функціональні цілі економічної безпеки підприємства. Ілюстрація загальної схеми процесу організації досягнення економічної безпеки підприємства. Основні властивості стану економічної безпеки підприємства. Концептуальні основи управління економічною безпекою підприємства, його основні положення.

Визначення ролі економічної безпеки в системі стратегічного управління підприємством. Розкриття відмінності стратегій, що визначають та враховують цільові настанови політики утримання і розширення ресурсного простору та стратегій, що розпізнають й оцінюють ступінь впливу загроз, які виникають у зовнішньому і внутрішньому середовищах підприємства.

Тема 3. Об'єкти захисту економічної безпеки підприємства

Об'єкти захисту економічної безпеки підприємства.

Обґрунтування доцільності використання синтезу кількісних та якісних методів управління економічною безпекою підприємства: системного аналізу, прогнозування та методів експертних оцінок при ефективному управлінні економічною безпекою підприємства.

Тема 4. Види стратегій забезпечення економічної безпеки підприємства

Особливості розробки комплексу заходів щодо управління економічною безпекою підприємства за визначеним станом фінансово-економічної стійкості підприємства.

Формування банку сценаріїв поведінки управляючої системи відповідно до стану й варіабельності кількісних індикативних показників стану економічної безпеки підприємства. Особливості створення специфічного механізму локалізації, попередження, мінімізації дії та усунення внутрішніх та зовнішніх загроз за зонами економічної безпеки підприємства.

Змістовий модуль II.

Оцінка стану економічної безпеки підприємства

Тема 5. Показники оцінки стану економічної безпеки підприємства

Доцільність використання адекватних методичних підходів до оцінювання зовнішніх факторів діяльності підприємства при виявленні різних станів фінансово-економічної стійкості підприємства. Гармонічне об'єднання загальнонаукових методів, традиційних методів економічного аналізу, економіко-математичних багатовимірних методів при розробці та реалізації аналітичного інструментарію для оцінки внутрішніх факторів економічної безпеки підприємства.

Вимоги до формування системи показників для проведення аналізу внутрішніх факторів економічної безпеки підприємства. Формування системи показників за складовими економічної безпеки підприємства: майнового стану, виробнича, фінансова, інноваційно-інвестиційна, управління персоналом. Врахування в системі показників-стимуляторів та показників-дестимуляторів.

Тема 6. Господарські ризики підприємства, що впливають на стан економічної безпеки підприємства

Господарські ризики підприємства, що впливають на стан економічної безпеки підприємства. Класифікація ризиків підприємства та методи їх регулювання.

Ефективність управління ризиком у системі функціонування та розвитку підприємства на основі отриманих оцінок ризиків за перевіреними методиками.

Тема 7. Напрями захисту підприємства від ризиків економічної безпеки

Методика визначення проблем безпеки. Економічні злочини, які впливають на стан економічної безпеки підприємництва. Заходи по забезпеченню економічної безпеки.

Засоби подолання тіньового сектору держави. Технологічні та функціональні дії щодо захисту від загроз економічної безпеки. Заходи захисту внутрішньоофісної безпеки. Поняття «корпоративна культура».

Напрями захисту підприємства від ризиків економічної безпеки.

Змістовий модуль III.

Методологія управління економічною безпекою підприємства

Тема 8. Методи оцінки фінансової складової економічної безпеки підприємства

Проведення оцінки та аналізу ризиків підприємства за допомогою: Z-рахунку Альтмана; чотирьохфакторної прогностичної моделі фінансової неспроможності Р. Таффлера та Г. Тішоу; французької моделі оцінки платоспроможності фірм на основі багатомірного дискримінантного аналізу Ж. Конана та М. Голдера; методу credit-men Ж. Депаляна; методика визначення рейтингового числа С. Сайфулліна і Г. Г. Кадикова та методів експертних оцінок. Порівняння результатів оцінки ризиків підприємства за декількома методиками з метою підвищення ефективності стратегічного управління.

Тема 9. Чинники, що впливають на фінансову складову економічної безпеки підприємства

Чинники, що впливають на фінансову складову економічної безпеки підприємства.

Складність та ризиковий характер впровадження інноваційних проєктів в умовах невизначеності зовнішніх та внутрішніх факторів. Особливості управління ризиком інноваційних проєктів. Структурування ризиків інноваційних проєктів.

Тема 10. Методи оцінки конкурентоспроможності підприємства

Економіко-математичне моделювання стану економічної безпеки підприємства на основі використання комплексного поєднання кількісних економіко-математичних та якісних евристичних методів. Здійснення перевірки узгодженості думок експертів відносно стану економічної безпеки підприємства за допомогою коефіцієнта конкордації.

Моделювання факторів зони економічної безпеки підприємства методом факторного аналізу. Оцінка стану економічної безпеки підприємств за допомогою економіко-математичних методів: кластерного аналізу та побудови нейросіткових мереж з самонавчанням. Визначення стану економічної безпеки підприємства на основі градації їх рівнів. Перевірка правильності кластеризації підприємств за станом їх економічної безпеки за допомогою побудови багатосарового нейронного персептрону, що дозволить об'єднати лінійні та нелінійні економіко-математичні моделі та прогнозувати стан економічної безпеки підприємства.

Тема 11. Напрями зміцнення економічної безпеки сучасних підприємств

Напрями зміцнення економічної безпеки сучасних підприємств:

- на підприємстві потрібно забезпечити високу результативність роботи та стійкість фінансових показників. Якщо фінансова стійкість поліпшиться, то підприємство буде більш ефективно маневрувати грошовими коштами, та використовувати їх для безперебійного процесу виробничо – торгівельної діяльності;

- досягти високої конкурентоспроможності підприємства. З поліпшенням стану конкурентоспроможності забезпечується кращі можливості збуту своєї продукції, та задоволення різноманітних потреб покупців;

- досягти відповідного рівня кваліфікації робітників, таким чином збільшив продуктивність праці. Тому що від їх професійного рівня залежить збільшення обсягів виробництва, стабільність економічного розвитку та досягнення головних цілей;

- удосконалити систему розрахунків. Завдяки цьому забезпечиться стійкість руху фінансових потоків. Зазначене дозволить поліпшити рівень оптимізації потенціалів підприємства;

- збільшити інвестиції у ресурсозбереження. Ресурсозбереження дозволить застосовувати з економією природні запаси та збільшити виробництво продукції у тому ж розмірі використаних матеріалів.

4 СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		лк	пз	конс	с.р.		л к	пз	конс	с.р. .
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль I. Основи економічної безпеки підприємства										
Тема 1. Об'єкт, суб'єкт та мета дослідження економічної безпеки підприємства. Принципи організації захисту підприємства	8	2	1		5	6				6
Тема 2. Загрози економічній безпеці підприємств	8	2	1		5	9	1			8
Тема 3. Об'єкти захисту економічної безпеки підприємства	9	2	2		5	7		1		6
Тема 4. Види стратегій забезпечення економічної безпеки підприємства	11	2	2	2	5	14	1	1	2	10
Разом за змістовим модулем I	36	8	6	2	20	36	2	2	2	30
Змістовий модуль II. Оцінка стану економічної безпеки підприємства										
Тема 5. Показники оцінки стану економічної безпеки підприємства	16	2	2	2	10	13	2	1		10
Тема 6. Господарські ризики підприємства, що впливають на стан економічної безпеки підприємства	9	2	2		5	15	2	1	2	10
Тема 7. Напрями захисту підприємства від ризиків економічної безпеки	9	2	2		5	19		1	2	16
Разом за змістовим модулем II	34	6	6	2	20	47	4	3	4	36
Змістовий модуль III.										
Методологія управління економічною безпекою підприємства										
Тема 8. Методи оцінки фінансової складової економічної безпеки підприємства	18	2	1	2	12	8				8
Тема 9. Чинники, що впливають на фінансову складову економічної безпеки підприємства	14	2	1	2	8	10	2			8
Тема 10. Методи оцінки конкурентоспроможності підприємства	10	2	2		6	9			2	7
Тема 11. Напрями зміцнення економічної безпеки сучасних підприємств	8	2	2		6	10		1	2	7
Разом за змістовим модулем III	50	8	6	4	32	37	2	1	4	30
Усього за семестр	120	22	18	8	72	120	8	6	10	96

5 ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

№	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Об'єкт, суб'єкт та мета дослідження економічної безпеки. Законодавче регулювання економічної безпеки підприємства	1	
2	Загрози економічній безпеці підприємств	1	
3	Об'єкти захисту економічної безпеки підприємства	2	1
4	Види стратегій забезпечення економічної безпеки підприємства	2	1
5	Показники оцінки стану економічної безпеки підприємства	2	1
6	Господарські ризики підприємства, що впливають на стан економічної безпеки підприємства	2	1
7	Напрями захисту підприємства від ризиків економічної безпеки	2	1
8	Методи оцінки фінансової складової економічної безпеки підприємства	1	
9	Чинники, що впливають на фінансову складову економічної безпеки підприємства	1	
10	Методи оцінки конкурентоспроможності підприємства	2	
11	Напрями зміцнення економічної безпеки сучасних підприємств	2	1
	Усього	18	6

Практичні заняття передбачають виконання тестових завдань здобувачами згідно вказаних тем англійською мовою.

6 ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Лабораторні роботи не передбачені навчальним планом.

7 САМОСТІЙНА РОБОТА

№	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Вивчення теоретичного матеріалу з використанням конспектів і навчальної літератури	32	56
2	Підготовка до практичних занять	20	20
3	Підготовка до модульних завдань (тести)	20	20
	Усього	72	96

8 ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальні завдання не передбачені навчальним планом.

9 МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

Вивчення дисципліни «Управління економічної безпекою підприємства» здійснюється зі застосуванням різних методів.

Словесні методи навчання містять *лекції*, які розкривають сутність наукових понять, явищ та процесів, які пов'язані загальною темою; *пояснення*, за допомогою яких розкривається сутність закону або процесу з використанням попереднього досвіду здобувачів; *розповіді* з метою спонукання здобувачів до створення в уяві певного образу; евристичних та репродуктивних *бесід*, які передбачають приведення попередніх знань до усвідомлення нових явищ та понять.

Наочні методи навчання, які передбачають *демонстрацію* (показ процесів у динаміці), *ілюстрацію* (схеми, графіки) та *спостереження* (сприймання процесів без втручання у ці процеси).

Практичні методи навчання сприяють формуванню вмінь і навичок, логічному завершенню ланки пізнавального процесу стосовно конкретної теми або розділу. Вони містять: практичні *заняття*, спрямовані на використання набутих знань у розв'язанні практичних завдань; також виконання *письмових вправ* з метою цілеспрямованого повторення студентами окремих дій задля формування умінь та навичок за дисципліною.

10 МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА РЕЙТИНГОВА ОЦІНКА ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

10.1 Розподіл балів, які отримують здобувачі (кількісні критерії оцінювання)

Під час освітнього процесу застосовуються контрольні заходи поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль здійснюється під час проведення різних видів навчальних занять і має на меті перевірку рівня знань здобувачів вищої освіти з відповідної дисципліни. Проведення поточного контролю здійснюється під час навчальних занять, а оцінювання успішності здобувачів вищої освіти визначається робочою програмою навчальної дисципліни (РПНД). Види поточного контролю визначаються даною РПНД.

Підсумковий контроль – контрольні заходи, що передбачають встановлення відповідності (вимірювання, оцінювання) здобутих особою результатів навчання вимогам освітньої програми у частині відповідного освітнього компонента.

Підсумковий контроль з даної дисципліни проводиться у формі заліку.

Контрольний захід у формі заліку полягає в оцінюванні засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу на підставі результатів поточного контролю та передбачає підведення підсумків протягом першого тижня екзаменаційної сесії за розкладом.

Присутність здобувача вищої освіти на контрольному заході у формі заліку не є обов'язковою.

Здобувач вищої освіти отримує позитивну оцінку на заліку за умови виконання всіх видів робіт, передбачених РПНД, та за наявності оцінок за кожен вид робіт, що не менше відповідного встановленого мінімального бала.

Підсумковий контроль з дисципліни у формі заліку оцінюється кількістю балів, отриманих здобувачем вищої освіти за виконання всіх видів поточного контролю протягом семестру за 100-бальною шкалою:

$$O_d = 0,6 \cdot O_{\text{сем}} + P \cdot O_{\text{сем}},$$

де O_d – підсумкова оцінка з дисципліни в семестрі;

$O_{\text{сем}}$ – сумарна кількість балів, отриманих здобувачем вищої освіти протягом семестру (від 1 до 100 балів), що визначається за формулою:

$$O_{\text{сем}} = \sum O_i,$$

де O_i – кількість балів з i -го контрольного заходу поточного контролю дисципліни;

P – ознака виконання всіх видів робіт: $P=0,4$, якщо виконані всі види робіт з позитивною оцінкою, $P=0$ – в іншому випадку (за відсутності позитивної оцінки хоча б з одного поточного контрольного заходу з дисципліни, передбаченого РПНД).

Оцінка за семестр ($O_{\text{сем}}$) з навчальної дисципліни визначається відповідно до таблиці 10.1.

Таблиця 10.1 – Розподіл балів, що отримує здобувач вищої освіти протягом семестру

Номер змістового модуля	Вид заняття / контрольний захід	Оцінка $O_{\text{сем}}$
1	Пз № 1	6
	Пз № 2	6
	Пз № 3	6
2	Пз № 4	6
	Пз № 5	6
	Тести	20
	Контрольна точка 1	50
	Пз № 6	5
3	Пз № 7	5
	Пз № 8	5
	Пз № 9	5

	Тести	30
	Контрольна точка 2	50
	Усього за семестр	100

Отримані бали переводяться за національною шкалою та шкалою ЄКТС.

Для підсумкового контролю використовуються шкали оцінок, наведені у таблиці 10.2.

Таблиця 10.2 – Шкали оцінок для визнання успішності навчання здобувачів вищої освіти

Оцінка з дисципліни	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		екзамен, курсовий проєкт (робота), практика	залік
96-100	A	5 (відмінно)	зараховано
90-95	B	5 (відмінно)	
75-89	C	4 (добре)	
66-74	D	3 (задовільно)	
60-65	E	3 (задовільно)	
35-59	FX	2 (незадовільно)	незараховано
1-34	F		

10.2 Якісні критерії оцінювання

Необхідний обсяг знань для одержання позитивної оцінки:

1. Предмет, сутність та зміст економічної безпеки підприємства.
2. Теоретичні засади економічної безпеки підприємства.
3. Існуючі загрози економічної безпеки підприємств.
4. Основні показники стану економічної безпеки підприємства.
5. Основипланування і організації діяльності щодо забезпечення економічної безпеки діяльності підприємств.
6. Механізм управління системою забезпечення економічної безпеки підприємств.
7. Методи забезпечення економічної безпеки підприємства.
8. Сучасні підходи та технології захисту підприємств від внутрішніх і зовнішніх загроз економічної безпеки підприємств.
9. Організацію внутрішньої та зовнішньої взаємодії при здійсненні заходів щодо протидії загрозам і ризикам економічної безпеки підприємств.
10. Правові основи організації комплексної системи забезпечення економічної безпеки підприємств.

Необхідний обсяг умінь для одержання позитивної оцінки:

1. Розробляти та аналізувати стратегії економічної безпеки підприємства;
2. Використати сучасні механізми протидії погрозам і ризикам економічної діяльності підприємств.
3. Виявляти та оцінювати існуючі і потенційні загрози економічної безпеки підприємства.
4. Аналізувати оцінювати та стан економічної безпеки підприємства.
5. Планувати і проводити ефективні заходи по попередженню або зниженню рівня загроз та ризиків економічної безпеки підприємств.

Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру.

Задовільно, E (60-65): виставляється здобувачу, що виявив знання основного навчального матеріалу в мінімальному обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; в основному виконував завдання, передбачені програмою; ознайомився з основною літературою, рекомендованою програмою; припустив помилки у відповіді на запитання при співбесідах, тестуванні та при виконанні завдань тощо, які він може усунути лише під керівництвом та за допомогою викладача.

Задовільно, D (66-74): заслуговує здобувач, який виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання й майбутньої роботи за спеціальністю, впорався з виконанням завдань, передбачених програмою; припустив значну кількість помилок або недоліків у відповіді на запитання при виконанні завдань тощо, принципів які може усунути самостійно.

Добре, C (75-89): заслуговує здобувач, який виявив повні знання навчально-програмного матеріалу при виконанні передбачених програмою завдань, але припустив ряд помітних помилок; засвоїв основну літературу, рекомендовану програмою; показав систематичний характер знань з дисципліни; здатний до їх самостійного використання та поповнення в процесі подальшої навчальної роботи і професійної діяльності.

Відмінно, B (90-95): виставляється здобувачу, який виявив систематичні та глибокі знання навчального матеріалу з даної дисципліни вище середнього рівня. Він продемонстрував уміння вільно виконувати завдання, передбачені програмою; засвоїв літературу, рекомендовану програмою; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та їх значення для подальшої професійної діяльності.

Відмінно, A (96-100): заслуговує здобувач, який виявив всебічні систематичні та глибокі знання навчально-програмного матеріалу, вміння вільно виконувати завдання, що передбачені програмою, засвоїв основну та додаткову

літературу, яка рекомендована програмою; проявив видатні творчі здібності в розумінні, в логічному, чіткому, стислому та ясному трактуванні навчально-програмного матеріалу; засвоїв основні поняття дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності.

11 МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

11.1 Базова література

1. Герасименко Ю.С. Економічна безпека діяльності підприємства: навчально-методичний посібник. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2024. 212 с.
2. Гобела В. В. та ін. Управління кризовими ситуаціями: навчальний посібник. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 228 с.
3. Карачина Н.П. Економічна безпека: електронний навчальний посібник комбінованого (локального та мережного) використання [Електронний ресурс] / Н. П. Карачина, А. В. Вітюк. Вінниця : ВНТУ, 2023. 112 с. Режим доступу: https://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/2023/Karachina_2023_112.pdf?utm_source=chatgpt.com
4. Копитко М. І. та ін. Управлінське та безпекове консультування: навчальний посібник у схемах і таблицях. Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 256 с.
5. Копитко М. І. Основи економічної безпеки: курс лекцій. Львів. ЛьвДУВС, 2024. 346 с.
6. Марченко, О. С. Економічна безпека підприємства: навчальний посібник. Київ: Право, 2022. 246 с.

11.2 Допоміжна література

7. Іванова Н.П. Розробка аналітичної системи управління економічною безпекою підприємства в цифровому середовищі. *Таврійський науковий вісник. Серія: «Економіка»*, 2024. Вип.20. С. 109–119. – Режим доступу: <https://doi.org/10.32782/2708-0366/2024.20.12>
8. Сусіденко О.В. Фінансова безпека підприємництва: теорія, методика, практика: монографія. Київ : ЦУЛ, 2021. 128 с.
9. Britchenko, I. Economic Security of the Corporate Sector: Scientific Monograph. Sofia: Professor Marin Drinov Publishing House of the Bulgarian Academy of Sciences, 2024. 165 p. (ISBN: 978-619-245-478-4).
10. Seaman, J., & Gioia, M. (2024). Security Risk Management – The Driving Force for Operational Resilience: The Firefighting Paradox. Boca Raton, FL: CRC Press, 2024. 288 p. (ISBN-13: 978-1-032-26388-5).

11.3 Методичні вказівки до різних видів занять

11. Конспект лекцій з дисципліни «Управління економічною безпекою підприємства» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями) освітньої програми «Економічна кібернетика» всіх форм навчання [Електронний документ] / Упоряд.: Ю.В. Овсюченко, С.В. Степаненко. Харків, ХНУРЕ, 2025. 110 с.

12. Комплекс навчально-методичного забезпечення навчальної дисципліни підготовки магістрів «Управління економічною безпекою підприємства» [Електронний ресурс]: спеціальності С1 Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями) освітньої програми «Економічна кібернетика», факультет Інформаційно-аналітичних технологій та менеджменту / ХНУРЕ; Розроб. Ю.В.Овсюченко. Харків, 2025. 158 с.

12 ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Положення про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті радіоелектроніки. URL: https://nure.ua/wp-content/uploads/2025/47_05.02.2025.pdf

2. Положення про академічну доброчесність у Харківському національному університеті радіоелектроніки. URL: https://nure.ua/wp-content/uploads/2025/polozhennia_z_akademichnoi_dobrochesnosti.pdf

3. Положення про протидію академічному плагіату у Харківському національному університеті радіоелектроніки. URL: https://nure.ua/wp-content/uploads/Main_Docs_NURE/386_31.12.2024.pdf

4. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

5. Наукова бібліотека Харківського національного університету радіоелектроніки. URL: <https://lib.nure.ua/>

6. Репозиторій Харківського національного університету радіоелектроніки. Наукові праці викладачів кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою URL: <https://openarchive.nure.ua/collections/472fb56c-904a-40f6-bd26-dbaa1136461f>

7. Сайт кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою Харківського національного університету радіоелектроніки. Робочі програми та силабуси навчальних дисциплін. URL: <https://eces.nure.ua/studentam>

8. Євростат. URL : <https://ec.europa.eu/eurostat/web/main/home>

9. Інститут економічних досліджень та політичних консультацій. URL: <http://www.ier.com.ua/ua>

10. Конференція європейських статистиків. URL: <http://www.unece.org/info/ece-homepage.html>